

SIVISTYSLAUTAKUNNAN TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2021

SIVISTYSLAUTAKUNTA

Toimialajohtaja: Sivistystoimenjohtaja

Tehtävän toiminta-ajatus:

Sivistystoimi vastaa varhaiskasvatus-, opetus-, ruoka- ja elämänlaatupalvelujen järjestämisestä. Sivistystoimen toiminnan suuntaamiseen vaikuttavat palvelujen kysyntä, toimintaympäristö, toimintaa ohjaava lainsäädäntö sekä valtakunnalliset linjaukset. Sivistystoimen palvelut edistävät kuntalaisten hyvinvointia ja sosiaalisten verkostojen kehittymistä sekä tukevat elämänhallintaa elämän eri vaiheissa. Sivistyspalvelut vaikuttavat vetovoimatekijänä kunnan elinvoimaan.

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Sivistystoimen tehtävänä on kasvua, oppimista ja osallisuutta edistämällä vahvistaa hyvinvointia sekä osamista turvallisessa ja kehittyvässä toimintaympäristössä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Tavoitteena on sivistynyt, aktiivinen ja osallistuva kansalainen, joka ottaa vastuun omasta ja muiden hyvinvoinnista sekä elinympäristöstä.

Toiminta vuoden 2021 aikana

Sivistyslautakunta kokoontui kuusi kertaa ja kokouksissa käsiteltiin 76 asiaa. Toimintavuoden keskeisimpiä päätösasioita olivat mm. vuoden 2020 toimialan toimintakertomus sekä toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen, talousarvio 2022, koronan aiheuttamat muutokset koko sivistystoimessa, Senioripuiston rakentaminen, kuntosalin maksuttomuudesta päättäminen sekä uusi lukion opetussuunnitelma. Näiden lisäksi sivistyslautakunta arvioi järjestämäänsä toimintaa sekä asetti asiakasmaksuja palveluilleen.

Sivistyslautakunnan jäsenet toimintavuonna 2021 (varajäsen) 31.7.2021 saakka

Puheenjohtaja	Ilkka Säynätjoki	(Juha Simola)
Varapuheenjohtaja	Arja Korvenranta	(Hannele Nikkinen)
Jäsen	Tuire Launonen	(Kati Hattunen)
Jäsen	Risto Ojala	(Keijo Taponen)
Jäsen	Irina Shkatyрева	(Heljä Järvinen)
Nuorisovaltuuston edustaja	Reetta Sihto	(Helmi Arrenius)
Vanhusneuvoston edustaja	Maiju Sarvala	
Esittelijä / sihteeri	Mikko Latvala 12.3. saakka, Pertti Terho 6.4. alkaen	

Puhe – ja läsnäolo-oikeudella Kari Paajanen (kunnanhallituksen pj), Silmu Sarvala (kunnanhallituksen ed.), Anne Heusala (kunnanjohtaja, 4.6.2021 saakka) ja Sanna Luukkanen (vt. kunnanjohtaja).

Sivistyslautakunnan jäsenet toimintavuonna 2021 (varajäsen) 1.8.2021 alkaen

Puheenjohtaja	Päivi Malin	(Susanna Manninen)
Varapuheenjohtaja	Henna Hellstén	(Arja Korvenranta)
Jäsen	Tuire Launonen	(Tuomo Hauskanen)
Jäsen	Osmo Puukila	(Henri Östman)
Jäsen	Risto Ojala	(Mika Rahikainen)
Nuorisovaltuuston edustaja	Helmi Arrenius	(Erika Salminen)
Vanhusneuvoston edustaja	Maiju Sarvala	
Esittelijä / sihteeri	Pertti Terho	

Puhe – ja läsnäolo-oikeudella Kari Paajanen (kunnanhallituksen pj), Silmu Sarvala (kunnanhallituksen ed.), Sanna Luukkanen (vt. kunnanjohtaja) ja Valtteri Väyrynen (kunnanjohtaja, 11.10.2021 alkaen).

Sivistystoimen hallinnossa työskentelivät sivistystoimenjohtaja ja hallintosihteeri. Viranhaltijapäätöksiä tehtiin 97 kpl, ja ne liittyivät virka- ja työsuhteisiin, hankkeisiin, avustuspäätöksiin, tilavarauksiin, ostopalvelusopimuksiin ja hankintoihin sekä koulukuljetuspäätöksiin.

Kunnan hyvinvointikoordinaattorin tehtävät sisällytettiin väliaikaisesti sivistystoimenjohtajan virkaan 7.6.2021 ja toistaiseksi 1.11.2021 alkaen. Hyvinvointikoordinaattori huolehtii hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhteistyöstä kunnan eri sektoreiden, muiden toimijoiden sekä alueellisten toimijoiden kanssa.

Hyvinvointialueet perustettiin 1.7.2021, ja Pirkanmaan hyvinvointialueen toimeenpano jakautuu viiteen toiminnalliseen osa-alueeseen eli hankesalkkuun. Toimeenpanon valmisteluun liittyen sivistystoimenjohtaja on osallistunut v. 2021 lukuisiin Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimintamallien hankesalkun sekä Lasten, nuorten ja perheiden palvelujen hankesalkun työryhmien kokouksiin; näihin LAPE-työryhmiin on osallistunut myös varhaiskasvatuksen esimies. HYTE-hankesalkun tehtäviin sisältyy myös kulttuurihyvinvoinnin toimintamallien kehittäminen, ja näihin työryhmiin on osallistunut sivistystoimenjohtajan lisäksi kirjasto- ja kulttuuripalvelujen esimies.

VARHAISKASVATUS

Palveluyksikön esimies: Varhaiskasvatuksen esimies

Tehtävän toiminta-ajatus:

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on tukea lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista sekä edistää hyvinvointia. Varhaiskasvatus tarjoaa lapselle turvallisen, kehitykselle ja oppimiselle suotuisan kasvuympäristön. Arvonamme on hyvinvoiva lapsi, jonka yksilöllisyys ja osallisuus ovat vahvasti läsnä arjessamme.

Aamu- ja iltapäivätoiminnalla tarkoitetaan perusopetuslain mukaista perusopetuksen oppilaille suunnattua ohjattua toimintaa, jonka kokonaisuudesta kunta vastaa. Perusopetuslain mukaisesti Opetushallitus päättää aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä antamalla toimintaa varten perusteet.

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Varhaiskasvatuspalveluita tarjotaan kunnallisessa päiväkodissa, perhepäivähoidossa sekä koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintana. Varhaiskasvatuspalveluihin kuuluvat myös vuoroahoito, varhaiserityiskasvatus, perheille maksettava kodinhoidontuki sekä kotihoidontuen kuntalisä. Kotihoidon tuen kuntalisää maksetaan perheelle, jossa hoidetaan kotona yhtä tai useampaa alle 3-vuotiasta lasta.

Varhaiskasvatusta ohjaavana asiakirjana toimivat varhaiskasvatuslaki 540/2018 ja Opetushallituksen laatima varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, jonka pohjalta paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma on laadittu. Suunnitelma tukee esimiesten ja henkilöstön ammatillista ja pedagogisesti tietoista toimintaa. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan varhaiskasvatuslain mukaisesti jokaiselle päiväkodissa ja perhepäivähoidossa olevalle lapselle yhdessä lapsen ja huoltajien kanssa. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman avulla asetetaan yhteisiä tavoitteita ja sovitaan yhdessä siitä, miten kunkin lapsen yksilöllistä kehitystä, oppimista ja hyvinvointia edistetään. Varhaiskasvatuslaki painottaa lasten ja perheiden osallisuutta toiminnan suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa. Huoltajalle järjestetään mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa lapsensa varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin.

Toiminta vuoden 2021 aikana

Kuhmoisten varhaiskasvatuksen vuosittainen palveluntarve vaihtelee. Päiväkodin varhaiskasvatuspaikat ovat olleet täynnä n. 40 lasta kahdessa ryhmässä. Kevätkauden kunnallisia perhepäivähoitajia oli kolme. Kaksi perhepäivähoitajista työskenteli kotona ja yhdelle kunta tarjosi tilan paloasemalta. Elokuusta alkaen kunnan palveluksessa oli kaksi perhepäivähoitajaa. Elokuusta 2021 perhepäivähoidon varahoitoa tarvitsevat lapset on hoidettu päiväkodissa. Tästä syystä varhaiskasvatukselle on palkattu lastenhoitaja, joka on vasantannut esiopetus ja koululaisten aamuhoidosta ja ollut lisäresurssina perhepäivähoidon varahoidossa olevien lasten kanssa päiväkodilla. Tämä on mahdollistanut aamuhoidon järjestämisen, perhepäivähoidon lapsille pysyvän varahoitopaikan ja perhepäivähoitajille säännölliset tasoittumisvapaat.

Varhaiskasvatuksen palvelutarve on vakiintunut kolmen vuoden aikana. Keskimäärin varhaiskasvatuksen piirissä on n. 60 lasta.

	päiväkoti	perhepäivähoito	esiopetusikäinen vakassa	vaka lapsista vuorohoidossa	vuorohoito koululainen	yhteensä
4.1.2021	40	11	12	6	1	63
30.4.2021	40	12	13	6	1	65
16.8.2021	36	9	9	4	3	54
31.12.2021	41	9	10	4	2	60

Vuorohoidon järjestäminen 1–2 -luokkalaisille sivistyslautakunnassa määritellyin perustein on vakiintunut. Esiopetusikäisten ja koululaisten aamuhoito on järjestetty päiväkodissa, josta kuljetus koululle klo 8.30. Esiopetusikäiset osallistuivat koululaisten iltapäivätoimintaan, joka järjestettiin yhtenäiskoulun tiloissa. Esiopetusikäiset, jotka tarvitsivat hoitoa kello 16 jälkeen, kuljetettiin takaisin päiväkodille koulukuljetusten yhteydessä klo 15.

Varhaiskasvatuksessa työskentelee varhaiskasvatuksen esimies, varhaiskasvatuksen opettaja, varhaiskasvatuksen lastenhoitaja, varhaiskasvatuksen avustaja, perhepäivähoitaja sekä ip-toiminnasta vastaavia ohjaajia. Yhdellä varhaiskasvatuksen opettajalla on varhaiskasvatuksen erityisopettajan pätevyys ja hän vastaa koko varhaiskasvatuksen erityisopetuksesta (1pv/vko). Varhaiskasvatuksessa on myös kuraattorin resurssi käytössä 1 pv/vko. Kuhmoisten varhaiskasvatuksen vakituisella henkilöstöllä on tutkinnon tuoma pätevyys. Sijaisia on jouduttu käyttämään koko toimintavuoden aikana, lisäresurssin tarve johtuu lasten kasvaneesta määrästä sekä vuorohoidon järjestämisestä johtuvista laajoista aukioloajoista.

Varhaiskasvatussuunnitelman lisäksi toimintaa on ohjannut varhaiskasvatuksen toimintasuunnitelma. Varhaiskasvatussuunnitelman mukaista toimintaa on työstetty ja arvioitu vuoden aikana henkilöstön pedagogisten keskusteluiden ja koulutusten yhteydessä. Hyvinvoiva lapsi arvottaa varhaiskasvatustyötä Kuhmoisten varhaiskasvatuksessa, jossa huomioidaan lapsen kokonaisvaltainen hyvinvointi hyödyntäen liikuntaa ja ympärillä olevaa luontoa. Yhteistyö vanhempien kanssa on ollut osallistavaa ja tiivistä, vanhemmat osallistuivat arvioimaan paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman toteutumista. Huoltajien ja kasvattajien välinen yhteistyö on tapahtunut päivittäisissä kohtaamisissa. Lapsen vasukeskustelut on pidetty syksyn aikana, joiden pohjalta on laadittu ryhmäkohtaiset varhaiskasvatussuunnitelmat.

Vuoden 2021 toimintaa ja toimintatapoja ovat muokanneet koronasta johtuvat rajoitukset ja suositukset. Toimintaa ovat ohjanneet THL:n, AVI:n ja Opetushallituksen suositukset. Arjen käytännöt ovat osoittautuneet toimiviksi (hygienian ohjeistusten noudattaminen, pienryhmätoiminta, ulkoilupainotteinen toiminta, ulkopuolisten sisäänkäynnin rajoittaminen) ja olemme selvinneet ilman tartuntoja ja karanteeneja.

Kuhmoisten kunnan varhaiskasvatuksen johtolankana on ollut tarjota lapsille turvallista, monipuolista, lasten mielenkiinnon kohteiden ja vahuuksien mukaista toimintaa koronarajoituksista huolimatta, tässä olemme onnistuneet. Lapset ja henkilökunta ovat sairastaneet tavanomaista aikaa vähemmän.

Koronasta huolimatta varhaiskasvatus on tehnyt vuoden aikana yhteistyötä kunnan eri toimijoiden kanssa rajoitukset huomioiden: kirjasto, liikunta- ja nuorisotoimi, esi- ja perusopetus, seurakunta, sosiaalitoimi ja perhepalvelukeskus. Yhdistys ja järjestö kanssa sovitusta yhteistyösunnitelmista toteutui Senioreiden kanssa linnunpönttöprojekti sekä partion ja MLL:n paikallisyhdistyksen kanssa toteutettu yhteiskota projekti. Kotaa varten järvi-Hämeen osuuspankki lahjoitti 5000 €, ammattilaisten pystytyksen jälkeen yhdessä maalisimme kodan.

Yhteistyössä neuvolan, perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen kanssa on valmistunut toimintamalli ”varhaiskasvatus ja perusopetusikäisen lapsen palvelupolut huolen herätessä”. Toimintamallissa on kuvattu, kuinka lapsi ja mahdollinen tuen tarve havainnoidaan ja huomioidaan nivelvaiheissa siirryttäessä varhaiskasvatuksesta kouluun sekä opetuksen eri asteilla. Siinä myös kuvataan, miten eri toimijoiden välinen yhteistyö toteutuu Kuhmoisissa ja minkälaiset käytännöt toimivat eri yhteistyötahojen välillä.

Iltapäivätoiminnasta ovat vastanneet kolme koulunkäynninohjaajaa ja toimintaa on järjestetty yhtenäiskoulun tiloissa koulun työjärjestyksen mukaisina päivinä klo 13–16.15 kevätkaudella ja klo 13.15–17 syyskaudella. Toiminta on ollut lasten kanssa yhteistyössä suunniteltua. Iltapäivätoiminnassa on ollut 23 lasta kirjoilla.

YHTENÄISKOULU

Palveluuyksikön esimies: Rehtori

Yhtenäiskoulun johtokunta

Johtokunnan tehtävänä on suunnitella kodin ja koulun välistä toimintaa, edistää koulun kasvatuksen ja opetuksen kehittämistä, edistää ja kehittää lukion toimintaa ja markkinointia, suunnitella koulun sisäistä yhteistyötä, työrauhan ylläpitämistä ja koulukiusaamisen ehkäisyä, vahvistaa koulun järjestyssäännöt sekä osallistua sivistyslautakunnassa käsiteltävien koulua koskevien asioiden valmisteluun tekemällä esityksiä ja aloitteita, antamalla lausuntoja ja toimimalla tarvittaessa kokouksessa asiantuntijana.

Johtokunnalla oli yksi kokous. Asioita oli kuusi edellä mainittuihin tehtäviin liittyen.

Uuden valtuustokauden ja hallintosääntöuudistuksen myötä yhtenäiskoulun johtokunnan toiminta päättyi ja kasvatusta- ja opetusjaosto aloitti toimintansa. Jaoston tehtävänä on suunnitella kotien kanssa tehtävää yhteistyötä ja tapahtumia; käsitellä huoltajilta, henkilökunnalta ja lapsilta saadut palautteet, suunnitella kehitystoimia ja laatia vuosittaiset raportit sivistyslautakunnalle; tehdä sivistystoimenjohtajalle esityksen koulun ja varhaiskasvatuksen valokuvaus- yms. sopimuksista; valmistella opetuksen, aamu- ja iltapäivätoiminnan sekä varhaiskasvatuksen toiminta-, lukuvuosi-, varhaiskasvatus- ja opetussuunnitelmia yms. sivistyslautakunnan päätettäväksi; suunnitella lukion markkinointia ja lukiolaisten hyvinvointia edistäviä toimia; edistää kiusaamisen vastaista työtä eri yksiköissä; vahvistaa yhtenäiskoulun ja päiväkodin järjestyssäännöt yms.; sekä osallistua muiden sivistyslautakunnassa käsiteltävien asioiden valmisteluun tekemällä esityksiä ja aloitteita, antamalla lausuntoja ja toimimalla tarvittaessa kokouksessa asiantuntijana.

Kasvatusta- ja opetusjaostolla oli yksi kokous. Asioita oli yhdeksän edellä mainittuihin tehtäviin liittyen.

Tehtävän toiminta-ajatus

Esi- ja perusopetus on osa koulutuksen perusturva. Sillä on sekä kasvatusta- että opetustehtävä. Sen tehtävänä on toisaalta tarjota yksilölle mahdollisuus hankkia yleissivistystä ja suorittaa oppivelvollisuus ja toisaalta antaa yhteiskunnalle väline kehittää sivistyksellistä pääomaa sekä lisätä yhteisöllisyyttä ja tasa-arvoa. Esi- ja perusopetus mahdollistaa monipuolisen kasvun, oppimisen ja terveen itsetunnon kehittymisen, jotta oppilas voi hankkia elämässä tarvitsemiaan tietoja ja taitoja. Perusopetus antaa valmiudet jatko-opintoihin ja valmiudet toimia osallistuvana kansalaisena demokraattisessa yhteiskunnassa. Opetus tukee jokaisen oppilaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiä sekä äidinkielen kehitystä. Tavoitteena on myös herättää halu elinikäiseen oppimiseen.

Lukio jatkaa perusopetuksen opetus- ja kasvatustehtävää. Lukiokoulutuksen tehtävänä on antaa laaja-alainen yleissivistys, valmistaa opiskelijat ylioppilastutkintoon sekä antaa riittävät valmiudet lukion oppimäärään perustuviin jatko-opintoihin. Lukio antaa valmiuksia vastata yhteiskunnan ja ympäristön haasteisiin sekä taitoja tarkastella asioita eri näkökulmista

Yhtenäiskoulun (esi- ja perusopetus sekä lukiokoulutus) tehtävänä on tarjota monipuolinen, laadukas, virikkeen ja turvallinen oppimisympäristö pätevä henkilökunnan turvin, voimassa olevien opetussuunnitelmien mukaan kohtuullisen kokoisissa opetusryhmissä.

Palvelusuunnitelman kuvaus

Yhtenäiskoulussa esi- ja perusopetuksessa noudatetaan vuoden 2016 opetussuunnitelmia. Lukion juniorit opiskelevat vuoden 2021 opetussuunnitelman sekä seniorit ja abit vuoden 2016 opetussuunnitelman mukaan. Opetussuunnitelmien lisäksi toimintaa ohjaa yhtenäiskoulun lukuvuosisuunnitelma, jossa henkilöstö asettaa painopistealueet lukuvuodelle. Oppisisältöjen ohella koulussa painotetaan taitojen oppimista ja vuorovaikutteista työskentelyä. Oppivelvollisuuden muutoksen myötä oppimateriaalien maksuttomuus on laajentunut koskemaan lukion junioreja.

Yhtenäiskoulussa kiinnitetään lukuvuonna 2021—2022 erityistä huomiota mm. sujuvaan kouluarkeen, tunteja vuorovaikutustaitojen kehittämiseen sekä alaluokilla oppilaiden vaikutusmahdollisuuksien kehittämiseen ja yläluokilla ja lukiossa oppilaiden ja opiskelijoiden yksilöllisten tarpeiden huomioimiseen ja tasapuoliseen kohteluun. Lukuvuonna 2021—2022 painotettava opetussuunnitelman kokonaisuus on *Kulttuurinen moninaisuus*

rikkautena. Lukuvuoden painopistealueita pyritään nostamaan esille sekä perusopetuksen että lukion arjessa useilla eri tavoilla, mm. jokainen opettaja tuo kulttuurista moninaisuutta (mm. saamelaisuus, romanikulttuuri, kansainvälisyys) esille omissa oppiaineissaan aina, kun se luontevasti sopii tilanteeseen; opettajat pyrkivät pääsemään osallisiksi kansainvälisistä projekteista ja eTwinningistä sekä saamaan koululle vierailijoita, esim. vaihto-opiskelijoita; osa luokista hankkii itselleen kummiluokan ulkomailta, ja ruokalistalla voidaan huomioida kansainvälisyys esim. teemaviikkona.

Yhtenäiskoululle on myönnetty hankerahoituksia lukuvuodelle 2021—2022. Hankerahaa on saatu mm. koronan vaikutusten tasoittamiseen, tasa-arvon edistämiseen, lukiolaisten liikuttamiseen, kerhotoiminnan kehittämiseen ja harrastetoiminnan Suomen mallin toteuttamiseen. Saaduilla hankerahoilla on lisätty henkilöstöresurssia ja toteutettu harrastetoimintaa osana koulupäivää ns. pitkällä välitunnilla. Sivistystoimenjohtaja hakee uutta rahoitusta mahdollisuuksien mukaan.

Koronapandemian mukanaan tuomiin muutoksiin mm. koulupäivien järjestelyissä pyritään vastamaan mahdollisimman hyvin huomioiden paikallinen tilanne. Koululle on laadittu varautumissuunnitelma, jota päivitetään tarvittaessa. Yhtenäiskoulussa on todettu muutama koronatartunta.

Oman lukion säilyttäminen osana yhtenäiskoulua on kunnalle vetovoimatekijä. Lukion markkinointia jatketaan aktiivisesti mm. sosiaalisessa mediassa ja lehdistössä. Mainokset on uudistettu vastaamaan nykyistä tilannetta.

Yhtenäiskoulu osallistuu yhdessä kolmen Ylä-Pirkanmaan kunnan kanssa Oikeus oppia –verkostoon, joka perustuu Opetus- ja kulttuuriministeriön kehittämisohjelmaan vuosina 2020–2022. Opinto-ohjauksen kehittämisohjelma toteutetaan tiiviissä yhteydessä ko. ohjelmaan, ja maakunnallinen opinto-ohjauksen kehittämisen toteutetaan Tampereen kaupungin johdolla.

Uuden koulurakennuksen suunnittelu ja valmistuminen vuodenvaihteessa 2021/2022 ovat työllistäneet koulun henkilökuntaa suuresti. Myös oppilaat ja opiskelijat ovat osallistuneet suunnitteluun ja muuttoon. Rakennuksen valmistuminen helpottaa koulun arkea monin tavoin, kun oppilaat 5.-luokkalaisista alkaen sekä lukion opiskelijat ovat aloittaneet opiskelun kevätlukukauden alkaessa uudessa, sisäilmaltaan terveessä, modernilla teknologialla varustetussa rakennuksessa. Samalla esikoulun ja 1.—4. luokkien oppilaiden tilanteeseen tulee kohennus mm. väljyyden lisääntymisellä B- ja C-rakennuksissa.

Opiskeluhoito järjestetään monialaisena yhteistyönä Jämsän sosiaali- ja terveystoimen sekä Jämsän sivistystoimen kanssa. Koulupsykologipalvelut toteutetaan yhteistyössä Mäntänvuoren Terveiden kanssa.

Toiminta vuoden 2021 aikana

Esiopetuksessa oli kevätlukukauden päättyessä 12 lasta, ”alakoulussa” 68 ja ”yläkoulussa” 44 oppilasta, lukiossa oli opiskelijoita 35. Tätä joukkoa huoltajien lisäksi kasvattivat ja opettivat 28 opettajaa, 7 koulunkäynninohjaajaa, koulusihteeri, kuraattori, vastaava kuraattori, kouluterveydenhoitaja, koulupsykologi, 2 kokkia, 3 siistijää, kiinteistönhoitaja, rehtori sekä joukko muita koulun toimintaan aktiivisesti osallistuvia yhteistyötahoja. Kevään abiturienteista ylioppilastutkinnon sekä lukion oppimäärän suoritti 12 opiskelijaa, ja kaikki 17 peruskoulun päättävää 9. luokan oppilasta saivat päättötodistuksen. Syyslukukauden tilastointipäivänä esi- ja perusopetuksessa oli 126 oppilasta ja lukiossa 31 opiskelijaa. Syksyllä lukiosta valmistui kaksi ylioppilasta.

Lukuvuoden 2020—2021 painotettavaksi kokonaisuudeksi oli valittu *Oppilaan ainutlaatuisuus ja oikeus hyvään opetukseen*. Teemaa huomioitiin lukuvuoden mittaan eri oppiaineissa sekä huhtikuussa toteutetuilla monialaisten oppimiskokonaisuuksien (MOKO) päivillä, jonka teemana oli *Tilasta taidetta*. Tapahtuman tavoitteena oli parantaa kouluympäristön viihtyisyyttä ja luoda hyvinvointia taiteen avulla. A-rakennuksen seinäin syntyi suurikokoisia maalauksia, ja tilaan sopivaa taidetta sekä toiminnallisia kohteita voikin löytää eri puolilta kouluympäristöä. Lisäksi päivien aikana muun muassa retkeiltiin, suunnistettiin, paistettiin munkkeja, luokiteltiin eliökuntaa, koettiin elämyshuone, istutettiin ämpäriperunaa ja rakennettiin alakoulun seinään komea suksiteline. Oppilaiden toiveita ja ajatuksia otettiin huomioon myös uuden koulun suunnitteluun liittyvissä asioissa sekä lukion uuden opetussuunnitelman paikallisessa osassa. Aktiivisten ja toimeen tarttuvien oppilaiden ja opiskelijoiden kanssa oli ilo työskennellä!

Koulun toimintaa pystyttiin varsin hyvin mukauttamaan vallitsevaan pandemiatilanteeseen. Kevään yläkouluisten ja lukiolaisten etäopetusjakso 8.—28.3. oli aiempaa lyhyempi, ja koulutyöskentely etäyhteyksin oli jo

sujuvaa. Kevätlukukaudella järjestettiin mm. talviliikuntapäivä, pesäpalloturnaus, 1.—2.-luokkalaisten perinteinen retki Isojärven kansallispuistoon. 9. luokan leirikoulu, lukiolaisten retki Isojärven kansallispuistoon ja *Pyörällä kouluun* -teemapäivä. Esikoululaiset vierailivat Kopolassa talviturkinheitto- ja joulusaunassa. Syyslukukaudella toteutuivat mm. lukiolaisten ryhmäytyminen Velisjärvellä, tutustuminen Linnavuori-näyttelyyn sekä syksyn liikuntapäivä. ”Matala profiili” katsottiin riittäväksi koronapandemian, uuden koulun suunnittelun, opetussuunnitelmatyön ja muiden totutusta arjesta poikkeavien töiden vuoksi.

Pandemiatilanteessa ylioppilaskirjoitukset saatiin vietyä läpi suuremmista ongelmista. Keväällä abiturientit olivat etäopetuksessa ennen kirjoituksia, syksyn kirjoituksia ennen heille suositeltiin omaehtoista karanteenia, ja abit noudattivatkin hyvin tätä suositusta. Kevään ylioppilaat saivat todistuksensa kevätkuuhlassa 5.6. Syksyllä valmistui kaksi ylioppilasta, ja heitä juhlintiin itsenäisyysjuhlassa 3.12.

Lukuvuoden 2021—2022 painotettavaa kokonaisuutta *Kulttuurinen moninaisuus rikkautena* pyrittiin huomioimaan syyslukukaudella eri oppiaineissa mahdollisuuksien mukaan. Tähän liittyvä monialainen oppimiskonaisuus on tarkoitus toteuttaa kevätlukukaudella 2022. Lukuvuoden kehittämiskohteiksi valittiin kolme teemaa: sujuva kouluarki, tunne- ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen sekä alaluokilla oppilaiden vaikutusmahdollisuuksien kehittäminen ja yläluokilla ja lukiossa oppilaiden yksilöllisten tarpeiden huomioiminen ja tasapuolinen kohtelu. Sujuvaan kouluarkeen kiinnitettiin huomiota mm. suunnittelemalla etukäteen uuden koulurakennuksen arjen käytänteitä. Kaikille perusopetuksen luokille pidettiin luokkakohtaisia teematunteja, joissa aiheena olivat mm. tunne- ja vuorovaikutustaidot.

Kahdeksaluokkalaisilla oli mahdollista osallistua etäyhteydellä Taidetestaajat-vierailuihin, ja koulumme valittiin Taidetestaajien kehittäjäkouluksi. Kulttuurikasvatussuunnitelman tekeminen aloitettiin yhteistyössä tamperelaisen Kulttuuriosuuskunta UULUn, kirjaston ja varhaiskasvatuksen kanssa.

Uuden koulurakennuksen rakentumista seurattiin innokkaasti, ja oppilaita ja opiskelijoita osallistettiin suunnitteluun. Pedagoginen kehittämistyö kohdistui etenkin oppimisen arviointiin ja lukion uuteen opetussuunnitelmaan. Perusopetuksen osalta koulussa uudistettiin päättöarvioinnin kriteerejä osana valtakunnallista arviointi-uudistusta, jonka tavoitteena on parantaa arvosanojen vertailukelpoisuutta sekä luoda yhdenvertaisuutta koulujen välille. Lukion uusi opetussuunnitelma, LOPS2021, korostaa opiskeltävien kokonaisuuksien laaja-alaisuutta, mikä näkyy esimerkiksi oppiaineiden yhteisinä opintojaksoina sekä yhteistyönä oppilaitosten ja korkeakoulujen välillä. Opiskelijoille tarjotaan myös entistä kattavampaa ja pitkäkestoisempaa opintojen ohjausta. Lukion opetussuunnitelma ja perusopetuksen päättöarvioinnin uudet kriteerit astuivat sivistyslautakunnan käsittelyn jälkeen voimaan 1.8.2021.

Perusopetuksen opetussuunnitelmien kehittämiseen liittyvää OPS2016-työtä jatkettiin Jämsän kaupungin sivistystoimen kanssa. Kehittämistyötä ohjasi seudullinen rehtoreista ja opetusjohtajista koostuva ohjausryhmä. Muuta yhteistyötä Jämsän suuntaan oli mm. moniammatillinen työ oppilashuoltoasioissa, opiskelu-huollon ohjausryhmä, opo-ryhmä sekä toisen asteen johtoryhmä. Koulupsykologipalveluiden hankinta Psykologipalvelu Poijulta päättyi kevättalvella, koska yrityksellä ei ollut tarjota sopivaa henkilöä edellisen jäätyä pois työstä. Tämän jälkeen palvelu hankittiin kesään asti Sofitalta ja syyskuun alusta alkaen Mäntänvuoren Terveydeltä. Kunta palkkasi myös lain edellyttämän vastaava kuraattorin.

Pedanet-kouluverkon ja Googlen oppimisen palveluiden käyttöä jatkettiin. Nämä tulivat erityisen tehokkaaseen käyttöön etäopetusjaksojen aikana. Näiden sekä muutamien muiden opetusta palvelevien ohjelmistojen toimintoja käytettiin mm. opetuksen tukena, sähköisen yo-tutkinnon harjoittelualustana sekä ulkoisen ja sisäisen viestinnän alustana. Myös perusopetuksen opetussuunnitelma sekä LOPS2016 on tallennettu Pedanetin verkkoon, LOPS2021 sen sijaan löytyy Opetushallituksen Opintopolun ePerusteista.

Oppivelvollisuuden laajentuminen aiheutti muutoksia perusopetuksen opetussuunnitelmaan. Oppilaiden saatavilla tulee olla entistä enemmän ohjausta, ja uutena muotona otettiin käyttöön tehostettu ohjaus 1.1.2021 alkaen. Koulun oppilaan-/opinto-ohjaaja hoiti myös kunnan veloitetta ohjata niitä kunnassa asuvia oppivelvollisia, jotka eivät ole tai ole olleet yhtenäiskoulun oppilaita. Opintojen maksuttomuus koski lukion junioreja syyslukukaudella 2021. Muutos ei tosin ollut suuri verrattuna aiempaan, kun oppimateriaalit ovat pääosin olleet yhtenäiskoulun lukion opiskelijoille ilmaisia.

Koulun oppilaskunnan hallitus sekä tukioppilaat toimivat aktiivisesti siten, miten koronatoimet antoivat myöten. Alakoululla järjestettiin mm. pihaleikkituokioita ja värikäs pukeutumispäivä. Helposti lähestyttävät tukioppilaat toimivat käytöksellään esimerkkeinä muille ja olivat luotettavia koulukavereita. Tukioppilaat järjestivät

peruskoululaisille mm. Halloween-teemaisen seikkailun ja etäpikkujoulut seitsemäsluokkalaisille. Koko koulun väkeä ilahdutettiin ystävänpäiväsydämällä.

Vertaissovittelemintaa (VERSO) jatkettiin pitämällä henkilökunnalle ja oppilaille koulutuksia. Vertaissovittelemintaa koululla oli toistakymmentä aina neljäsluokkalaisista junioreihin. Oppia hyödynnettiin tarpeen mukaan, ja pyrkimys olisikin, että VERSOn toimintamallia pystyttäisiin hyödyntämään jatkossa tehokkaasti.

Lukiokoulutuksen saatavuus on turvattu oman lukion säilymisenä ja alueellisena yhteistyönä. Lukion ratsastuslinjalla aloitti viisi ja yleislinjalla seitsemän opiskelijaa, näistä yhteensä viisi tuli muista perusopetuksen kouluista Kuhmoisten ulkopuolelta. Kurssien ja opintojaksojen toteuttamista jatkettiin opettamalla näistä osa vuorovuosittain, yhdistämällä ryhmiä sekä opettamalla pienet ryhmät osittain tai kokonaan verkko-opetuksena sekä itsenäisinä opintoina.

Edelleen haasteita koulun arjessa aiheutti talossa päivittäin työskentelevien ja opiskelevien oireilu, jonka koettiin johtuvan sisäilmasta. A-rakennuksen alakerran luokkien ollessa varotoimenpiteenä pois opetuskäytöstä oli seurauksena tilanahtautta yläkerrassa sekä B-, C- ja D-rakennuksissa. Olosuhteet olivat haasteelliset, mutta henkilökunta, oppilaat ja opiskelijat olivat joustavia ja sopeutuvaisia, mikä on ollut tärkeä edellytys koulun arjen sujumiselle. Uuden koulurakennuksen rakennustyö eteni vuonna 2021 hyvin, ja rakennus luovutettiin tilaajalle marraskuun lopulla. Henkilöstöllä, oppilailla ja opiskelijoilla on ollut miellyttävä tehtävä suunnitella uutta koulua. Myös huoltajilla ja muilla kuntalaisilla on ollut mahdollisuus antaa palautetta suunnitelmista. Suunnittelijat ovatkin hyvin kuulleet toiveita.

Henkilöstön osaamista ja koulutustarpeita kartoitettiin mm. kehityskeskusteluissa. VESO-koulutukset keskittyivät lukuvuoden suunnitteluun ja arviointiin, opetussuunnitelmatyöhön, haasteellisen käytöksen ennaltaehkäisyyn ja hallintaan sekä tieto- ja viestintätekniikan taitojen kehittämiseen. Opetussuunnitelma- ja arviointiasiat olivat aktiivisesti esillä henkilöstön keskusteluissa. Digitutorit ja tutor-/resurssiopettaja kehittivät edelleen yhdessä muun henkilöstön kanssa tietoteknisten laitteiden ja ohjelmiston opetuskäyttöä sekä opetussuunnitelman toteutusta, yhteisopettajuutta sekä arviointia. Henkilöstölle annettiin mahdollisuuksia kehittää omaa ammatillista osaamistaan osallistumalla mm. O3 Keski-Suomen ja Tampereen seudun Osakkeen, aluehallintoviraston ja Opetushallituksen järjestämiin koulutuksiin.

Koulun toiminnan arviointia toteutettiin oppilaille, opiskelijoille, huoltajille ja henkilökunnalle vuosittain tehtävällä kyselyllä, joka antaa suuntaa koulun kehittämistyöhön. Kevätlukukaudella kansalliseen kouluterveyskyselyyn vastasivat 4.-, 5.-, 8.- ja 9.-luokkalaiset sekä juniorit ja seniorit. Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen KARVIN kautta osallistuttiin valtakunnalliseen oppimistulosten arviointiin. Vuosittaiset Move!-mittaukset tehtiin 5. ja 8. luokkien oppilaille liikuntatunneilla. Toimintakulttuuria arvioitiin henkilöstön kanssa ja käytänteitä muokattiin enemmän oppilaita, opiskelijoita, huoltajia ja henkilöstöä palveleviksi.

Kerhotoimintaa järjestettiin niin koulupäivän jälkeen kuin ns. pitkällä välitunnillakin. Mm. taidekerho, taide- ja käsityökerho Kuvista käsin, bändikerhot ja pallopelikerho keräsivät innokkaita osallistujia. Suomen harrastamisen mallin mukaisia kerhoja järjestettiin mm. seuraavilla teemoilla: lautapelit, musisointi, lukemista lapsille, kielikyöpy, kungfu, korupaja, kuntosali, neulonta ja piirustus.

Perusopetuksen oppilaille järjestettiin maksuton kuljetus perusopetuslain säännösten ja sivistyslautakunnan hyväksymän kuljetussäännön mukaisesti. Kaikille esiopetuksessa oleville järjestettiin maksuton kuljetus, kun koulumatka oli pitempi kuin puoli kilometriä. Uusi oppivelvollisuuslaki ei edellyttänyt kuljetuksen järjestämistä lukion opiskelijoille, mutta yli seitsemän kilometrin koulumatkoihin 1. vuoden opiskelijoilla oli mahdollisuus hakea Kelasta koulumatkatukea.

Yhtenäiskoulun toiminnan laatuun ja toimintakulttuurin uudistumiseen vaikutettiin edellä kerrotun toiminnan lisäksi hankkeilla. Hankkeita, joissa yhtenäiskoulu oli mukana vuonna 2021, olivat Tutoropettajien toiminnan ja osaamisen kehittäminen, Esi- ja perusopetuksen tasa-arvoa edistävät toimenpiteet ja laadun kehittäminen, Lukio-opiskelijoiden liikunnallisuuden edistäminen, Koulun kerhotoiminnan tukeminen sekä Suomen harrastamisen malli. Lisäksi yhtenäiskoulu sai Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämää avustusta koronaviruksen aiheuttamien poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseen varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa sekä valtion erityisavustusta lukiokoulutukseen koronaviruksen aiheuttamien poikkeusolojen vaikutuksen tasoittamiseksi. Kuhmoinen on Juupajoen ja Ruoveden kuntien ohella Mänttä-Vilppulan kaupungin koordinoimassa *Oikeus oppia* -hankkeessa, jossa pyritään kehittämään oppimisen tukea ja inklusiota esi- ja perusopetuksessa vuosina 2021—2022. Lisäksi olemme mukana Pirkanmaan oppilaanohjauksen kehittämishankkeessa 2021—2022.

ELÄMÄNLAATUPALVELUT

Vastuualueen esimies: Sivistystoimenjohtaja, kirjasto- ja kulttuuripalvelujen esimies (kirjastolaitos, museo- ja näyttelytoiminta, hankkeet)

Tehtävän toiminta-ajatus:

Elämänlaatupalvelujen tehtävänä on tarjota mahdollisuudet elämysten ja virkistykseen sekä hyvinvoinnin ylläpitämiseen jokaiselle kuntalaiselle.

Kirjaston ydintehtävänä on kaikkien kuntalaisten lukutaitojen edistäminen tarjoamalla ajantasaista, uudistuvaa ja nykyaikaisia tiedontarpeita vastaavaa kirjasto- ja tietopalvelua kuntalaisille ja kunnassa asioiville asiakkaille. Kulttuuritoimen tehtävänä on tarjota kuntalaisille mahdollisuuksia virkistykseen ja elämyksiin järjestämällä erilaisia tapahtumia, elokuvia ja matkoja sekä ylläpitäen näyttely- ja museotoimintaa. Lisäksi toimiala tuottaa musiikki- ja työväenopistopalveluja ostopalveluna.

Liikuntatoimen tehtävänä on tarjota kuntalaisille mahdollisuuksia ylläpitää hyvinvointia ja lisätä fyysistä vireyttä monipuolisten palvelujen avulla. Liikuntatoimi vastaa liikuntapaikoista ja liikunnanohjauksesta. Nuorisotoimen tehtävänä on tukea nuorten kasvua sekä tarjota nuorille monipuolisia vapaa-ajan palveluja. Nuorisotoimi ylläpitää nuorisotiloja sekä järjestää tapahtumia ja leirejä.

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Investoidaan edelleen liikuntapaikkojen ylläpitoon ja kehittämiseen sekä kirjaston toimintaan. Liikunnallisen elämäntavan edistämiseen haetaan valtionavustuksia, joilla toimintaa kohdistetaan niin lapsiin, nuoriin kuin aikuisiin kuntalaisiin. Tällä hetkellä ovat käynnissä ikäihmisten ja varhaiskasvatuksen 3-vuotiset liikunta-hankkeet. Liikuntapaikkarakentamiseen haetaan uusia rahoituksia sekä Leaderistä että aluehallintovirastolta. Vuonna 2021 on tarkoitus investoida mm. senioripuistoon.

Nuorisotoimen toimintamuotoja kehitetään rohkeasti vastaamaan nuorten tarpeita. Nuorisopalveluille etsitään uusia toimitiloja, joissa toimintaa voidaan toteuttaa laadukkaasti. Nuorisohjaaja toimii tehtäviensä ohella nuorisovaltuuston ohjaustehtävässä. Etsivää nuorisotyötä järjestetään yhteistyössä Työvalmennussäätiö Avituksen kanssa.

Kirjasto- ja kulttuuripalveluja kehitetään vastaavan kirjastonhoitajan johdolla. Nimike muutetaan myöhemmin kirjasto- ja kulttuuripalveluiden esimieheksi. Vuonna 2019 voimaan tullut uusi laki kuntien kulttuuritoiminnasta ohjaa kehitystä. Kirjaston palvelua kehitetään tehostamalla omatoimikirjaston käyttöä ja päivittämällä asiakaskoneita yms. Kulttuuritoimi koordinoi Tampere 2026 -kulttuuripääkaupunkihakua Kuhmoisten osalta.

Kirjastopalvelujen toiminta vuoden 2021 aikana

Kirjastopalvelut

Vuosi 2021 alkoi kirjastopalveluiden ollessa jälleen suljettuna koronan takia 1.1. – 17.1.2021. Toisen kerran kirjastot suljettiin epidemian pahetessa loppuvuodesta 25.12. – 31.12.2021. Kirjastotilojen ollessa suljettuina asiakkaita palveltiin ja heille varattiin aineistoa puhelimitse, sähköpostin ja netin kautta. Varatut lainat olivat noudettavissa pääkirjastolta. Myös asiakaskoneille pääsi välttämättömissä tapauksissa erikseen sopimalla.

Kesän myötä kirjaston toimintoja pystyttiin normalisoimaan. Kirjastossa alkoi 1.7. henkilökohtainen digineuvonta tiistaisin ja torstaisin. Myös omatoimikirjasto avattiin heinäkuun alussa. Kirjaston käyttömahdollisuus lisääntyi huomattavasti, sillä uusi tekniikka mahdollistaa asiakkaiden pääsyn kirjastoon viikon jokaisena päivänä klo 7-21. Kirjastopalveluiden saatavuus lisääntyi 41 tunnista 98 tuntiin viikossa. Pihlajakosken lähikirjasto oli auki yhteensä 132 tuntia vuoden aikana ja Päijälä 147 tuntia. Pihlajakosken kirjastoon järjestettiin etätö- ja etäopiskelupiste toukokuun lopussa, ja tätä mahdollisuutta käytettiin vuoden aikana 40 kertaa.

Henkilökunnassa tapahtui muutoksia eläköitymisten vuoksi ja kirjastoon rekrytoitiin uusia työntekijöitä. Kirjastopalvelut tarjosivat vuoden aikana 2 paikkaa kuntouttavan työtoiminnan asiakkaille, 3 tet-harjoittelupaikkaa ja 1 kesätyöpaikan. Lisäksi kirjastolla on käynyt toimintakeskukselta torstaisin 3 nuoren ryhmä harjoittelemassa työelämäntaitoja.

Kuhmoisten kirjastojen lainojen sekä seutu- ja kaukolainojen kokonaismäärä oli 27 405, joista 34 % lainattiin omatoimisesti lainausautomaatilla. Fyysisiä kirjastokäyntejä oli yhteensä 21 528 ja e-kirjastokäyntejä oli 11 902. Kokoelmiin hankittiin uutta aineistoa 1 151 kappaletta ja kokoelmista poistettiin 3 445 nidettä. Erityisesti poistettiin aikakauslehtien vanhoja vuosikertoja ja järjestettiin varaston aineisto uudelleen. Lahjoituksena vastaanotettiin vain vieraskielistä kirjallisuutta.

Omatoimikirjaston jatkohankkeeseen, jolla monipuolistetaan ja parannetaan etätöön ja -opiskelun sekä digitaalisten opastamisten tekniikkaa ja laitteistoa, aloitettiin rahoituksen varmistuttua. Kirjaston kokoukseen on hankittu etäkokouslaitteisto ja älytaulu, joiden avulla digiopastustilaisuuksien järjestäminen helpottuu. Sitran ja OKM:n demokratia-avustusta saatiin 15 600 €. Tämän 3-vuotisen hankkeen toteutuksen suunnittelu aloitettiin vuoden lopussa.

Koulutuksiin osallistuttiin etäyhteyksien kautta työtehtävien niin salliessa. Aluehallintoviraston ja Pirkanmaan alueen kirjastojen yhteisten koulutusten lisäksi lisäoppia saatiin Hallintoakatemiaa kautta. Lisäksi kunnan sovellusten vaihtuessa koulutuksia oli myös hallinto- ja talousohjelmistojen käytöstä.

Kirjaston tapahtumat

Kokoontumisrajoitusten ja niiden jatkuvan muuttumisen vuoksi kirjaston tapahtumatuotanto oli vaikeuksissa. Suurin osa suunnitelluista tapahtumista jäi toteuttamatta. Toukokuussa pidettiin Kevätuulet kakkukahvien ja poistokirjamyyntitapahtuman kera. Samalla neuvottiin omatoimikirjaston käyttöä. Syksy elettiin jälleen kokoontumisrajoitusten jatkuvasti tiukentuessa. Pääkirjaston kirjakahvila pidettiin kaksi kertaa syksyn aikana ja Päijälässä pieni kirjapiiri kokoontui yhteensä 12 kertaa. Kaikkiaan kirjapiireihin osallistui vuoden aikana 150 ihmistä. Lasten oikeuksien päivänä kirjastolla järjestettiin Pikkuinen joulu -joulun avaustapahtuma lapsiperheille, johon osallistui 40 asiakasta. Suurinta osaa vuoden näyttelyn avajaisista ja niiden oheistapahtumista ei voitu järjestää.

Kirjaston galleria

Kaikki alkuvuoden näyttelyt jouduttiin perumaan kirjaston galleriassa. Näyttelytoiminta päästiin aloittamaan uudelleen vasta huhtikuun lopussa, jolloin galleriassa oli esillä Merja Niekan maalauksia 27.4 – 28.5. Kesäkuussa oli esillä pirkanmaalaisten Juha Jäntin ja Raimo Haverisen valokuvia ja veistoksia. Heinäkuussa näyttelyä piti kuhmoislaislähtöinen nuori taiteilija Nina Inkiläinen ja elokuussa 6.8.-15.9. oli vuorossa Kuhmoisten kotiseutuyhdistyksen suurponnistus, Kuhmoisten Linnavuoren mysteeri -näyttely. Syys-lokakuussa 20.9.-16.10 tutustuttiin grafiikkaan ja valmistustekniikoihin, joita esitteli Minna Asplund. Seuraavaksi 20.10.-8.11. gallerian valtasivat Kuhmoisten alueen järvet, lammet, joet ja purot. Niitä saatiin ihastella Kuhmoisten vapaa-ajan asukkaat ry:n kokoamassa valokuvanäyttelyssä. Loppuvuodesta oli vielä kaksi näyttelyä: sysmääläisen Tarja Lampisen maalauksia sekä Hämeen Taidearttelissa vaikuttavan Anne Ahosen taidetta vanhoista kirjoista. Tämän lisäksi järjestettiin kaksi ikkunanäyttelyä sekä kaksi postikorttinäyttelyä yläaulassa. Kaikkiaan vuoden aikana kirjaston galleriassa järjestettiin 12 näyttelyä.

Kulttuuripalvelujen toiminta vuoden 2021 aikana

ECOC- Euroopan kulttuuripääkaupunki 2026 -kilpailu ja jatkohake Operaatio Pirkanmaa

Euroopan kulttuuripääkaupunki 2026 –kilpailu ratkesi 2.6. Oulun hyväksi. Kuhmoinen kuitenkin sitoutui Tampereen vetämään jatkohankkeeseen Operaatio Pirkanmaahan, jonka kautta toteutetaan jatkossa seudullisia kulttuuriprojekteja ja jatketaan verkostomaista kulttuuritoimijoiden koulutus- ja kehittämistoimintaa.

KUPPI-kulttuurihyvinvoinnin ohjaushanke

Kuhmoinen on mukana Pirkanmaan laajuisessa KUPPI-hankkeessa, jolla edistetään asukkaiden hyvinvointia kulttuurin pariin ohjauksella. Hankkeen myötä Kuhmoisiin saadaan koulutusta ja tietoa erilaisista malleista pilotoida kulttuuriin ohjaamista sote-palveluiden puolelta.

Kunnan taide- ja museokokoelmat

Kunnan taidekokoelmiin saatiin lahjoituksena poismuuttavalta kesäasukkaalta kaksi Eino Viikilän keramiikkapatsasta sekä kirjaston galleriassa näyttelyä pitäneeltä Merja Niekalta maalaus.

Lisäksi kunta hankki omistukseensa kaksi Eino Viikilän ulossijoitettavaa patsasta, jotka tullaan siirtämään ensi keväänä yleisön nähtäville keskusta-alueelle.

Kunta sai myös lahjoituksena merkittävän 1950-luvulta alkavan valokuvakokoelman paikkakunnalla valokuvaamoita pitäneeltä Asko Ylätalolta.

Museotoimi

Kotiseutumuseossa työskenteli yksi kesätyöntekijä. Museo oli avoinna 30.6.-1.8.2020 ke-su klo 11-16. Kävijöitä museossa oli kaikkiaan 116 henkilöä. Kauppmuseon kokoelmien on jonkin verran pakattu uudelleen ja järjestelty, mutta suurin osa aineistosta on tarkistamatta ja käsittelemättä. Kirjastorakennuksen varastotilan lisäksi museon esineistöä on varastoituna Pajatien kiinteistöön.

Riihigalleria

Riihigallerian kesänäyttely Helmiä Pirkanmaalta järjestettiin 16.6.-22.8. Kokoontumisrajoitusten vuoksi avajaistilaisuus voitiin pitää vasta 6.7. Eino Leinon päivänä, jolloin yleisö pääsi myös tutustumaan suurimpaan osaan 18 pirkanmaalaisesta taitelijasta ja kuuntelemaan harmonikkamusiikkia. Kaikkiaan kesän näyttelyyn kävi tutustumassa 1 414.

Kulttuurimatkat

Kaikki vuodelle suunnitellut teatterimatkat jouduttiin perumaan kokoontumisrajoitusten ja vähäisten ilmoittautumismäärien vuoksi. Riihigalleriaan järjestettiin kaksi bussiretkä.

Muut kulttuuritapahtumat

Muita kulttuuritoimen tapahtumia olivat mm. Veikko Ahvenaisen konsertti 20.7. ja Tomi Paldaniuksen kitara-konsertti 3.10. Itsenäisyyspäivän juhlallisuuksia vietettiin koronaturvallisesti kirkossa, sankarihautausmaalla ja pääjuhlassa Kuhmolassa, missä tarkastettiin koronapassit, ensimmäistä kertaa.

Haastavasta vuodesta huolimatta Kuhmoisten kulttuuriyhdistys pystyi toteuttamaan kesällä Kuhmoinen kulttuuri -viikon tapahtumien ja Kuhmoisten kotiseutuyhdistys järjesti Linnavuori-näyttelyn yhteyteen tapahtumia Linnavuorelle Euroopan kulttuuriympäristöpäiville syyskuussa. Paikallishistorian tallentamiseksi Kuhmoisten kotiseutuyhdistys julkaisi kaksi teosta: näyttelyyn liittyvän Kuhmoisten Linnavuoren mysteerin ja evakoista kertovan Kukkuu käki Kuhmoisissakin.

Elokuvat

Elokuvanäytöksiä ei järjestetty keväällä 2021 koronarajoitusten vuoksi ollenkaan. Syyskausi päästiinkin kuitenkin aloittamaan 5.9. ja elokuvia näytettiin kaikkiaan 12. Kaksi elokuvaa jouduttiin perumaan teknisten vaikeuksien vuoksi loka-marraskuun vaihteessa. Lisäksi esitettiin päiväkodin välle ja 0-2 lk:n oppilaille Maija Mehiläinen 19.11. Lapsen oikeuksien päivän merkeissä.

Vuoden 2021 aikana korona siirsi valtavan määrän ensi-iltoja loppuvuoteen tai jopa vuodelle 2022.

Vuoden 2021 kuusi katsotuinta elokuvaa olivat

Syksy

- Maija Mehiläinen 73 katsojaa (päiväkoti ja 0-2 lk -näytös)
- Tove 71 katsojaa
- Ryhmä Hau 64 katsojaa
- Isä 59 katsojaa
- Tunturin tarina 47 katsojaa
- Peruna 40 katsojaa

Syksyn aikana elokuvissa kävi 518 katsojaa. Katsojamäärän keskiarvo oli 39,8 katsojaa/näytös, lasten/koko perheen elokuvissa 38,5 ja muissa 41 katsojaa/näytös.

Kuhmola

Kuhmolassa oli vuonna 2021 varauksia vaihtelevasti. Koronan vuoksi monet suunnitellut tapahtumat peruuntuivat edelleen. Kunnan omia, lapsista vanhuksiin osallistavia liikuntaryhmiä kokoontui viikoittain viisi eri ryhmää. Kuhmola oli koko vuoden ajan hyvin vaihtelevasti eri ryhmien käytössä, välillä talo oli kokonaan suljettu. Muutama konsertti saatiin järjestettyä syksyn aikana, mm. Tomi Paldaniuksen kitarakonsertti ja Pelimannien joulukonsertti.

Taiteen perusopetus

Kuhmoisilaisille lapsille ja nuorille järjestettiin musiikin opetusta Kuhmoisissa ja Jämsässä Jämsänjokilaakson musiikkiopiston toimesta. Musiikkiopiston kanssa tehdyn sopimuksen mukaan opetusta annetaan enintään 35 tuntia viikossa. Musiikin perusopetuksessa tunteja toteutui keskimäärin 28,17 vt ja musiikkileikkikoulussa 5,0 vt. Oppilaita oli perusopetuksessa keskimäärin 23 henkilöä ja musiikkileikkikoulussa 28,5. Korona rajoitti musiikkiopiston toimintaa jonkun verran vuoden aikana.

Vapaa sivistystyö

Jämsän työväenopiston Kuhmoisten osastossa toteutui v. 2021 yhteensä 594 opetustuntia. Kuhmoisilaisia opiskelijoita työväenopistossa oli 262 henkilöä, joista naisia 182 ja miehiä 80. Kursseja järjestettiin kielitaitoon, kuvataiteisiin, musiikkiin, kädentaitoihin sekä liikuntaan. Toteutuneiden koulutuksien lukumäärä oli yhteensä 30. Työväenopiston koulutusta järjestettiin koronarajoitusten puitteissa.

Liikuntapalvelujen toiminta vuoden 2021 aikana

Vuonna 2021 liikuntatoimessa työskenteli kolme vakinaista henkilöä (liikunnanohjaaja ja kaksi liikuntapaikkojen hoitajaa). Liikuntatoimen avustuksia jaettiin ohjaajapalkkioavustuksina yhteensä 1911,00 € neljälle urheiluseuralle, koulutusavustusta 225,28 € yhdelle toimijalle sekä latuavustuksia 600 € kolmelle toimijalle.

Liikuntaneuvonnassa ei kevään aikana käynyt koronan takia asiakkaita, mutta loppuvuonna asiakkaina oli 8 henkilöä. OKM pyysi kertomaan Kuhmoisten liikuntaneuvonnan toiminnasta "Liikuntaneuvonnan palveluketjut uusissa sote-rakenteissa" -työryhmälle. Tilaisuus järjestettiin 14.12. etäyhteydellä. Muut kunnat joilta esittely oli pyydetty olivat Kemiönsaari ja Nivala.

Alkuvuonna liikunnanohjauksen toimintaan vaikuttivat korona-rajoitukset. Liikuntaryhmät olivat sisätiloissa kielletty, joten ne siirrettiin ulos. Kuntalan kentällä järjestettiin monenlaista jumppaa kevään ajan. Niihin ilmoitauduttiin varauskalenterin kautta. Jumppaa ohjattiin myös taloyhtiöiden pihoilla. Myös kuntosali oli suljettuna mutta kesällä se avattiin rajoitetusti kalenterivarauksilla.

Kuutamohiihto järjestettiin yhteistyössä Harmoisten kylän aktiivien kanssa 26.2.2021. Samana iltana valaistiin myös keskustan hiihtolatuksen lähtöpaikat ulkotulien. Päiväkodin kanssa käytiin useampana kertana hiihtämässä ja luistelemassa ja eskarit vietiin Ryytjärvelle pilkille rekikyydillä 18.3. Yksi kalakin saatiin saaliiksi. Marttojen kanssa lumikenkäiltiin Harmoisissa 16.3.

Kesätoiminta:

Liikunta- ja nuorisotoimen kesäohjaaja palkattiin kesä-heinäkuuksi, ja lisäksi kaksi nuorta ohjasi satamajumppia sekä lasten pelikerhoa urheilukentällä. Kesäleirit järjestettiin Lehdesmäessä: nappulaleiri 8.6.-11.6. ja varhaisnuortenleiri 14.6.-18.6. Lasten päiväleiri pidettiin koululla 21.6.-24.6.

Uimakoulut olivat 28.6.-2.7. ja 5.-9.7. Ryhmiä oli uimakoulussa 7 ja yhteensä 57 lasta. Uimakoululaiset suorittivat yhteensä 67 uimamerkkiä. Päiväkodin lapset kävivät myös uimaopetuksessa uimalassa 14. ja 15.7. Heinä-elokuun aikana keskuspuistoon valmistui uusi liikuntapaikka, senioripuisto. Avajaisia vietettiin 18.8. ja mukana oli Leader Vesuri-ryhmän edustus.

Syyskuun alusta päästiin käynnistämään liikuntaryhmät sekä sisällä että ulkona seuraavilla ryhmillä:

- Lihaksille voimaa ja vauvajumppa maanantaisin
- Päiväkodin jumppa tiistaisin (3 ryhmää)
- Ohjattua jumppaa senioripuistossa keskiviikkoisin 12 kertaa
- Liikkuvat leidit lenkkeili keskiviikko iltaisin
- Tuolijumppa perjantaisin (2 ryhmää)

Lisäksi koululla pidettiin kuntosalikerhoa 3 x viikossa, joka toteutettiin Harrastamisen Suomen mallin kerhona.

Marras-joulukuun aikana tehtiin 3 retkeä Jämsänkoskelle uimaan ja vesijumppaan. Joulukuussa päästiin jo luistinradalle.

Tapahtumat

Vuoden aikana järjestettiin kaksi liikunnallista teemaviikkoa, pyöräilyviikko vk 22 ja liikuntaviikko vk 39. Pyöräilyviikon teemapäivät: Pyörällä töihin, Pyöräilevä päiväkotikoulu / koulu, Taidepyöräily, Pyöräsuunnistus, Pyörällä maastoon. Päiviin osallistui 40 hlöä + päiväkodin ja koulun väki.

Liikuntaviikko järjestettiin viikolla 39 teemalla ”liikutaan ulkona”. Päivien teema olivat MOBO-suunnistus, Kirkkovenesoutu, Yhteislenkki Ryytjärvelle, Melonta tapahtuma yhteistyössä OSK Liippa, In-Body testaus Kuhmolassa (HLU:n toimesta, testissä käsi 64 henkilöä), Padel open house –tapahtuma. Lisäksi viikon aikana oli tavoitteena saada 500 nousua kuntoportaissa. Nousuja tuli yhteensä 725 ja liikuntaviikolla liikutettiin 154 henkeä.

Muita erilaisia tapahtumia, joissa oltiin mukana tai järjestettiin yhdessä muiden kanssa: Munaralli, Pääsiäisrata, Koululaisten liikuntapäivä, Syysrieha koululla, Liikkuva perhe-työpaja, Kynttiläreippailu. Lisäksi 29.10. tapaaminen liikuntakummien kanssa. Paikalla oli 3 vapaaehtoista koulutettua kummiä. Kummitoiminta on heidän kohdallaan toiminut hyvin ja he jatkavat toimintaa omien voimavarojensa mukaan.

Liikunnanohjaaja osallistui vuoden aikana Elintapaohjauksen perusteet sekä FaskiaMethod -koulutukseen. Liikkari-ohjaajakoulutus järjestettiin 11.9., ja siihen osallistui myös koko päiväkodin väki.

Liikuntatoimessa jatkuivat vuoden 2020 aikana käynnistyneet liikunnallisen elämäntavan edistämishankkeet: varhaiskasvatuksen motoriset taidot ja aktiivinen ikäihminen. Erityisesti ikäihmisten hanke kärsi koronatilanteesta. Kaikkia suunniteltuja asioita ei voitu toteuttaa. Kumpikin hanke on kolmivuotinen, joten toteutumatta jääneitä asioita voidaan edistää vielä v. 2022.

Nuorisotoimen toiminta vuoden 2021 aikana

Nuorisotila: Nuokun kevätkausi oli melko rikkonainen koronan asettamien rajoitusten vuoksi. Nuorisotila ehti olla auki helmikuun alusta viisi viikkoa, jolloin toimintaa voitiin tarjota vello.fi varauskalenterin avulla varattaville vuoroille. Hiihtoloman jälkeen maaliskuun alkupuolella Nuokku suljettiin taas useaksi viikoksi. Tilat saatiin auki taas huhtikuun loppupuolella, mutta kävijämäärät olivat aika vähäisiä. Loppukeväästä toimintaa tarjottiin vain alakoululaisille, koska isompien vuoroille ei kävijöitä juuri ilmaantunut. Hiihtolomalla järjestettiin peräti kaksi YöNuokkua, koska rajoitusten vuoksi kerrallaan voitiin ottaa vain 10 nuorta sisälle. Myös pienemmille järjestettiin yhdessä 4H-yhdistyksen kanssa nuorisotilassa lomapuuhaa-päivä, jolloin varhaisnuorille järjestettiin toimintaa kahdessa vuorossa. Heinäkuussa kesäohjaaja piti tilaa muutaman kerran auki. Elokuun puolivälissä käynnistettiin syyskausi, jolloin tilaa voitiin pitää auki taas aika normaalisti. Nuorisotilalla oli omat vuoronsa alakoululaisille ja yli 13-vuotiaille. Syyslomalla voitiin järjestää normaali YöNuokku, johon osallistui 24 nuorta. Kausi päätettiin perinteiseen glögi- ja joulutorttuiltaan jouluviikolla.

Kouluyhteistyö: Yhdessä seurakunnan nuorisotyöntekijän kanssa järjestettiin tiistai-cafe-toimintaa yläkoululaisille ensin huhtikuussa etänä ja lopulta toukokuussa päästiin jo koulun pihaan yhdelle luokalle kerrallaan pitämään tiistai-cafeeta ihan paikan päälle. Myös syyskaudella tiistai-cafeeta pidettiin koulun pihassa yhdelle luokalle kerrallaan syyslomaan asti, jonka jälkeen päästiin sisätiloihin ja päästiin aloittamaan myös lukio-olkkareiden pito.

Lokakuussa aloitettiin teematunnit 5.-9.luokille. Ne toteutettiin yhdessä luokanopettajien ja erityisopettajan kanssa. Tunnit käsittelivät erilaisia teemoja ryhmäytymisestä kaveritaitoihin ja empatiasta koskemattomuuteen tarpeen mukaan.

Retket ja tapahtumat: Retkiä kunnan ulkopuolelle ei koronan vuoksi järjestetty. Hiihtolomatapahtumaa ei voitu koronarajoitusten takia järjestää, mutta syyslomalla Syysrieha järjestettiin yhdessä liikuntatoimen, MLL:n, seurakunnan, 4H-yhdistyksen, nuorisoseuran, partion ja vpk:n kanssa.

Palmusunnuntaina järjestettiin liikuntatoimen kanssa Munaralli, jossa etsittiin piilotettuja pahvisia pääsiäismunia kylältä, joita vastaan saatiin hakea liikuntatoimistosta seuraavalla viikolla oikeita suklaamunia. Pääsiäisen ajaksi kylälle järjestettiin useiden toimijoiden kanssa yhdessä pääsiäisrata, jota sai itsenäisesti pääsiäisenpyhinä kiertää ja tehdä erilaisia tehtäviä. Joulukuussa yhdessä liikuntatoimen kanssa järjestettiin perinteinen Kynntiläreippailu Asilammen lenkille ja nyt saatiin taas tarjota glögiä ja pipareitakin.

Leirit: Leirejä järjestettiin kolme kappaletta. Kaksi useamman yön kestävää leiriä Lehdesmäessä koululaisille ja päiväleiri alle kouluikäisille koulukeskuksella.

Korona-aika: Koronan sulkiessa nuorisotilan toimintaa toteutettiin verkossa ja somessa; järjestettiin Among Us -pelejä puhelimilla ja pidettiin insta-livejä, joissa askarreltiin, retromusavisailtiin ja pelattiin esimerkiksi Aliasta. Myös Discordin välityksellä pelailtiin ja juteltiin. Instassa pidettiin vuoden aikana useita tietokilpailuja ja muutama levyraatikin. Nuoriso-ohjaaja esitteli instan välityksellä myös työtään ja kertoi mitä kaikkea päiviin kuului, kun nuorisotilaa ei voinut pitää auki.

Kesän aikana nuorisotilan pihaan ilmestyi yrittäjien Rakas Nuori- kampanjan keräysvaroilla hankittu huvimaja, jota syksyllä päästiin käyttämään. Sen pihassa järjestettiin syyskuun puolivälissä avajaiset, joissa nuorten bändi Urho Tuhkanen ja Pojat oli soittamassa ja nautittiin makkaraa ja virvokkeita. Huvimaja pääsikin heti käyttöön ja nuoret hengailivat majassa milloin omalla porukalla keskenään ja milloin myös nuoriso-ohjaaja seuranaan. Ennen joulua huvimajalle järjestettiin vielä nuorisovaltuuston toimesta nimikilpailu ja yhdessä heidän kanssaan pikkujoulut, joissa huvimajan uusi nimi Nuoppari julkaistiin.

Kohde- ja perusavustuksia ei jaettu vuonna 2021 lainkaan. Lukion senioriluokalle maksettiin elokuvalippujen myynnistä ja siihen liittyvästä työstä 300 € syyslukukaudelta, kevätlukukaudella ei koronan vuoksi esitetty elokuvia.

Etsivää nuorisotyötä Kuhmoisten kunnan ja Jämsän kaupungin alueella toteuttaa Työvalmennussäätiö Avitus.

RUOKAPALVELUT

Palveluyksikön esimies: Ruokapalveluesimies

Tehtävän toiminta-ajatus:

Kunnallisen ruokapalvelutoiminnan palvelujen tuottaminen on laeilla ja asetuksilla säädeltyä toimintaa. Ruokapalvelujen tehtävänä on palvella asiakkaitaan maukkailla ja terveellisillä aterioilla. Ruokapalveluilla on yksi jakelukeittiö ja kolme valmistuskeittiötä, jotka tuottavat palvelunsa taloudellisesti, tehokkaasti ja joustavasti. Ruokapalvelussa tällä hetkellä käytettävät elintarvikkeiden sopimustuotteet on kilpailutettu KuntaPro Oy:n toimesta. Tuoretuotteita ja lähiruokaa käytetään mahdollisuuksien mukaan.

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Ruokapalvelut tuottavat Kuhmoisten toimipisteiden asiakkaiden ja henkilöstön ateriapalvelut.

- Kuhmoisten palvelutalon asiakkaiden ja henkilökunnan ateriat sekä kotipalveluateriat
- Terveysaseman potilaiden ja henkilöstön ateriat
- Toimintakeskuksen lounaat
- Asuntolan lounaat ja päivälliset
- Päiväkodin ja paloaseman ateriat
- Koululounaan ja välipalan

Keittiöt valmistavat ravitsemussuosittelun mukaista ruokaa. Ruokalistasuunnittelu perustuu aina viimeisimpiin valtion ravitsemusneuvottelukunnan ravitsemussuosituksiin. Suositukset toteutuvat, mikäli kaikki aterian osat syödään. Ruokalistasuunnittelun lähtökohtana ovat Sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymät ja Valtion ravitsemusneuvottelukunnan antamat suomalaiset ravitsemussuositukset, syödään yhdessä -ravitsemussuosituksen varhaiskasvatukseen, kouluruokailun ravitsemussuositukset, ikääntyneiden ravitsemussuositukset sekä ravitsemushoito-opas.

Ruokatuotantoa ohjataan Jamix atk-ohjelmalla, joka ilmaisee tuotantoerälistat, ravintoarvot ja kustannukset.

Toiminta vuoden 2021 aikana

Vakituista henkilökuntaa oli yhdeksän, joista yksi ruokapalveluesimies, kuusi kokkia ja kaksi ruokapalvelutyöntekijää sekä yksi määräaikainen. Ruokapalveluesimies toimi myös yhtenäiskoulun kotitalouden sivutoimisena tuntiopettajana. Työaikapankki otettiin käyttöön keväällä.

Päijännekodin ruokalinjasto oli suljettuna kesään asti. Vanhuksille tarjottiin kotiin kuljetettava ateriapalvelulaatikko päivittäin tai esimerkiksi veljestykselle ruoka vietin mustilla laatikoilla heidän tiloihinsa. Koronasta johtuen ateriapalvelulaatikoiden toimitukset lisääntyivät merkittävästi.

Heinäkuussa päiväkeskus jatkoi toimintaa ja linjasto oli avoinna tiistaisin. Elokuussa alkoi hyvinvointipäivät ja ruokailua lisättiin myös perjantapäiville. Marraskuusta lähtien keskiviikkoisin ikäihmisillä oli mahdollisuus linjastoruokailuun, johon oli ennalta ilmoittautuminen.

Vuoden mittaan kaikkiin keittiöihin (Päijännekoti, Saukontassu ja yhtenäiskoulu) tehtiin Oiva-tarkastukset ja kaikki saivat Oivahymyn, eli keittiöt toimivat viranomaistarkastusten vaatimusten mukaisesti kiitettävällä tasolla.

Lähiruokaa ostettiin vuoden aikana paikallisilta tarjoajilta, mm. vihanneksia, sieniä, kananmunia ja marjoja.

Perinteinen henkilökunnan jouluateria tarjottiin kunnan ja soten henkilökunnalle Kuhmolassa keskiviikkona 15.12.2021 sekä koulun oppilaille ja henkilökunnalle koulukeskuksessa

Uusi koulun keittiö

Uuden koulun keittiösuunnitelmaa tehtiin / muokattiin alkuvuodesta ja kevään aikana kilpailutettiin keittiölaitteet. Keittiön ja kotitalousluokan astioita, pienkoneita, ym. hankintoja tehtiin pitkin vuotta Päijännekodin varastoon. Omavalvontasuunnitelma ym. keittiön muuttoon kuuluvaa valmisteltiin vuoden mittaan.

Varsinainen keittiön muutto tapahtui joulun ja uudenvuoden välisellä viikolla 52. Keittiön väestä koottu reipas tiimi ja Tmi Jouni Järvenpään kuljetuskalusto olivat muuttoa tekemässä. Paikat saatiin kuntoon, ja keittiö saattoi aloittaa toiminnan tammikuussa 2022.